

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי אברהם לוי ז"ל

בן פרידה ובנימין

נולד בירושלים

בתאריך כ' באב תר"צ, 14/8/1930

התגורר בירושלים

התגייס בינואר 1948

שרת בחטיבת עציוני (חי"ש)

גדוד מכמש פלוגה ב'

נפל בקרב בגוש עציון, במלחמת העצמאות

בתאריך כ"ז בניסן תש"ח, 12/5/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 18 שורה: 8 קבר: 3

הותיר אחריו הורים, שתי אחיות ושני אחים

בן 17 בנפלו

קורות חיים

בנם-בכורם של פרידה ובנימין, נולד ביום כ' באב תר"ץ (14.8.1930) בירושלים. למד תחילה ב"תלמוד-תורה" והמשיך את לימודיו בשיעורי-ערב, והצטיין בעיקר במקצועות תורה וחשבון. בגיל צעיר נאלץ להתחיל לעבוד כדי לעזור בפרנסת המשפחה. בין עיסוקיו הנחשקים היה מקצוע הצילום תחת חסות הצלם המפורסם באותם ימים "קובץ" אשר ברחוב שטראוס בירושלים, אברהם השתדל להעמיק את ידיעותיו במקצוע זה, וצילם באופן אינטנסיבי את אחיו הקטנים ואת נופי ירושלים והצטיין בעיסוק זה.

משחר ילדותו אהב לעזור לזולת והיה מקובל מאוד על הציבור בעזרתו ובתשומת הלב הרבה שהקדיש לכל נושא. העיניין המרכזי ששבה את ליבו, קסמה לו המחתרת. מגיל צעיר מאוד פעל כחבר מן המיניין. מאז השתייכותו למחתרת הפסיק לעסוק במקצוע הצילום שכה אהב.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

בראשית מלחמת-העצמאות לאחר החלטת עצרת האו"ם ב-29.11.1947 על חלוקת הארץ, גויס ושירת בחטיבת ירושלים. אברהם ליווה שיירות להר-הצופים ולעטרת והשתתף בקרב על עטרת. בצבא שימש כחבלן. גם את שעות הפנאי שלו ניצל, עפ"י עדות חבריו, למשימות תצפית במסגרת המחתרת בעיקר בשכונת שיח' גראח. היה מסור מאוד למשפחתו. באחד ממכתביו האחרונים הביתה כתב: "סבתא, שמרי על אמא שלא תבכה כל כך בימים אלה".

אברהם נשלח עם פלוגתו כתגבורת לגוש עציון, השתתף בהגנת הגוש ונפל ביום כ"ז בניסן תש"ח (12.5.1948).

ביום כ"ה בחשוון תש"י (17.11.1949) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

1/1 פרויקט
 א"ל חתום
 פרטים לארגון
 ארגון חתום
 א"ל חתום

אל כל מוקירי זכר גוש עציון:

שלום רב,

לאחר נפילת הגוש בקרב בתש"ח - הרינו אוספים לתולדות ההתיישבות בגוש מאז הנסיון של מגדל עזר - עד להתיישבות החדשה, לתולדות חייהם של מגיניו ולמפעלים המיועדים להנצחת זכרם.

הצלחנו לרכז חומר רב ב"ארכיון גוש עציון" המשוכן בכפר עציון המחודש - אשר אגודת בני גוש עציון מטפחת אותו ומשתדלת להרחיבו ולשכללו.

החומר שפורסם בזמנו בספר "גוש עציון במלחמתו" ובספר "גוש עציון 50 שנות מאבק ויצירה" נלקח ברובו מהארכיון שלנו. כמו כן סיפקנו הרבה חומר למחלקה להנצחת החיל שליד משרד הבטחון בהקשר לחללי גוש עציון ולהוצאות ספרים ומוסדות שונים. ברם, רב עוד החומר שטרם הגיע לידינו ובזאת אנו פונים לכל אלה אשר בידם מסמכים, תעודות, מכתבים, פרקי זכרונות, תמונות, טקסים וכדו' הקשורים בנושאים הנ"ל, להואיל ולהמציא לנו או להשאיל לשם צילום.

הננו מעוניינים בספרים ובעיתונים (בכל השפות) בהם התפרסמו מאמרים, תאורים וידיעות על מפעלי ההתיישבות בגוש עציון, על ישוביו והגופים שהתיישבו בהם. אנו מוכנים לרכוש בשביל הארכיון סרטים ותמונות מנופיו של הגוש מישוביו ומן היהודות ששרתו בחוכו. כמו כן הננו מעוניינים להשיג רשימות ביוגרפיות, דברי הגות וספרות ותמונות של חללי הגוש; תאורי קרבות, עדויות ופרקי מלחמה.

יש לנו ענין להשיג ידיעות על מפעלי הנצחה, בארץ ובגולה, לזכר גוש עציון וישוביו ולזכר היחידות והמגינים שלקחו חבל במלחמתו.

אנו פונים לכל אלו שפרסמו או עומדים להמציא לנו דברים בכתב בקשר לגוש עציון ומגיניו - להמציא לנו העתקים מפרסומים.

נהיה מוכנים לכסות את ההוצאות הקשורות בהיענות לבקשתנו.

ארכיון גוש עציון
 כפר עציון - דאר הרי חברון

אור ליום ג' לסדר ואחיהם כב"י יבכו את השרפה אשר וכו'; הגאולה תבוא במהרה לפ"ק ירושלים
 עה"ק תוב"א נערכה הפלת הגורל של הגר"א זי"ע בבית המדרש של ישיבת "בית ארי-ה"
 משכנות ירושלים עה"ק תוב"א לגבי הי"ב קברים על יד קבר הל"ה בהר הרצל בכדי להעלות בגורל
 את מקום מנוחתם של הי"ב הקדושים מפלוגה.... ביום (5.5.1948. כ"ו ניסן תש"ח).

הגורל הוטל ע"י וראשותו של הרב ר' ארי' לוי' הי"ו והרב ר' אהרן יעקובוביץ הי"ל והרב
 ר' רפאל בנימין לוי' הי"ו ובשם ועד משפחות הי"ב בשיתוף מוה"ר ר' ארי' זילברשטיין הי"ו מח"א.
 הדליקו י"ב נרות לעלוי נשמותיהם באמירת ההילים ק"פ ס"ז לקדושים אשר בארץ המה - ואתה חומך גורלי.
 בהמשך התחלת הגורל יצאו הפסוקים;

- א.....ויטמעו פלשתים את קל החרושה וכו' שמואל ב' ד'
- ב.....רעים רבים שתחו כרמי בוססו את חלקתי, ירמי' י"ב י'.
- ג.....לא חעלו ולא תלחמו.
- ד.....הרי הגלבוע, שמואל ב' א'
- ה.....איך נפלו גבורים, שמואל ב' א'
- ו.....ויאמר יהושע אל העם, יהושע ו' ח'
- ז.....ואחר ירדו בני יהודה להלחם בכנען, שופטים א' ט'

ואחר כך נגשו לסדר הגורל.

הגורל העלה שמקומות מנוחתם של הי"ב הקדושים הם כסדר הזה;

שורה א. א) נתן האי	שורה ב. א) ארי' ליב וינשסוק
ב) יוסף גס	ב) ~~אברהם לוי~~ חיים זראעי
ג) משה בולדפרב	ג) אברהם לוי
ד) רפאל יעקבסון	ד) בצלאל ציון
ה) משה זילברשטיין	ה) יחיאל סרי
ו) שמעון שכטמן	ו) אברהם למברגר

ח. נ. צ. ב. ה.

כ"ז נעשה מתוך לב שהור לכבוד הקדושים והמשפחות השכולות, רוכב ערבות ירפה
 שברי לבבי ולמען הקים את כל אחד מהקדושים על נחלתו נחלת עולם בבה"ק הצבאי
 בירושלים עה"ק ת"ו ת.נ.צ.ב.ה. עדי יקומו ויחיו ישני עפר בשוב ה' שבות עמו.

נאם ארי' לוי'. נאם אהרן יעקובוביץ.
 נאם רפאל לוי'. נאם ארי' זילברשטיין.

הארכיון
 לתולדות נוש עציון

ארגון חברי ה"הגנה" ירושלים

בית ההגנה * בית אגודה * רחוב הלל 10 ירושלים

אברהם לוי הי"ד - קוים לדמותו

אברהם ז"ל נולד בירושלים ביום כ' מנ"א תר"צ, בשכונת הבוכרים רח' אברהם. שנותיו הראשונות למד בתלמוד תורה בהדרכת הרב המנחם הלוי. לאחר מכן סיים שמונה שנות לימוד בביה"ס "דורש ציון" בירושלים. הצטיין בעיקר במקצועות תורה וחשבון.

מחוסר אמצעים כספיים של הוריו נבצר ממנו להמשיך ללמוד ונאלץ איפוא בגיל צעיר להטות שכם בחוצאות קיום של המשפחה.

חשקה נפשו של אברהם לעבוד במקצוע צילום ונכנס לחנותו של הצלם המפורסם "קובץ" אשר ברח' שטראוס ירושלים. כאן הרחיב ידיעותיו במקצוע זה והשקיע רבות בצילום אחיו הקטנים וכן נופים בירושלים וסביבתה ואכן הצטיין בכך.

עוד משחר ילדותו אהב לעזור לזולת ובחברה היה אהוב מאד.

המחתרת קטמה לו ונמשך אליה בעבודות אהבה ומגיל צעיר מאד פעל החבר מן המניין. מאז השתייכותו למחתרת הפסיק לעסוק במקצוע הצילום שכה אהב.

טרם מלאו לו 18 שנה התגייס לצה"ל וזכור לנו כי עוד החל מינואר 1948 הלכו והתמעטו ביקוריו בבית. שעות הפנאי שלו מצה"ל הצטרף לפעולות המחתרת שפעלה בסביבות ירושלים כגון תצפית בשכונת שיך ג' ראח. פרטים אלו נודעו לנו למעשה מפיהם של חבריו לנשק רק לאחר מותו בגוש עציון.

את כל עזבונותיו של אברהם - דהיינו המכתבים וחצילומים שהשאיר בביתנו - אין ביכלתנו להמציא, מאחר שנפלו פגזים בדירתנו והכל נחרס ונשרף כליל.

אך נמצאים בידינו צילומים מעטים אשר צילם בזמנו ואשר לקחנו אותם משכנים או חברים, אולם אין בהם כדי לבטא או להסביר איזה שהוא אתר או מקום מסויים.

התגייסותו למבצע גוש עציון בתור "חבלן" סתם את הגולל של כננו אברהם ונפילתו שם בגיל 17 וחצי השאיר דאבון לב למשפחה כולה.

תורת ה' תמימה

תורת ה' תמימה

משיבת נפש

רעיון כתיבת ספר תורה במו ידיהם של המשפחות השכולות .

הרעיון נולד בשל העובדה שאין שום סמל נושא הערכה באומתנו לעדותיה ולדעותיה מלבד ספר התורה נחלת עמינו . זהו הזיכרון האמיתי החקוק בנפש האומה ואשר ייכון לנצח נצחים בכל דפוסי החברה היהודית . ספר התורה יעבור לפני מחנה ישראל הוא יונח באחד מבסיסי צה"ל אשר יתפללו בו ותהיה זכות הקדושים עומדת להם בכל עת .

אנו פונים אפוא לכל המשפחות השכולות ליטול חלק מעשי ופעיל בכתיבת ספר התורה .

למותר לציין כי אין כל צורך בתשלום או בטרחה כלשהי אנו נגיע לבית המשפחות לבצע את משימתנו בחפץ לב ובאהבה .

בתיאום מראש

אביתר צור

02-5806511

קווים אפוא להם של סלמה וי ה'ז

אברהם לוי הי"ד בן פרידה ואביאין
נולד בירושלים איום כ' אלול תר"ז
14.8.1930, בעבודת הקברות וה' אברהם ט.

[illegible]

בין עיסוקי הנחקרים היה מקצוע הצילום
ותחילת חסות הצילום המפורסם באלתר ימים
"קובץ" אשר במקביל נשטחלו בוויזואלים,
אברהם השתתף אפילו את יצירתו המקצועית,
וצילם באופן אינטנסיבי את אתר הקטנים ואת
נאפי ויואלים להצט"ן בעיסוק זה.

אסתר יצאתה אלה אדור אכלת אלה מקל
מאז על הצבא בעצרתו אבטלומה הלה הרבה
לפיקדים אכל נולא. הענין המרפזי שלמה את אמו.
קסמי לו המעשרת ונמשך אליה. בדגולת האהבה
עלה צדור מאז עלו בחור מן המנין.
מאז השתייכלת למחברת הפסיק אדסון
במקצוץ הצילום שנה אלה.
סרה מלאו לו 88 שנים איתם"ס אצלה
אמין נולד 1948 החלו מניבים העצוריו"א מרבית
עם את שלוחת הפנאי שלו ניצל ער"י אדולת
תכרין אמסימולת תצפית המסגרת המחברת עלקר
בשלוחת שית' גמולת,
פרטים אלה נודעו אלו למעשה מפיהם על תכרין
לנשק רק עומר מולת בעיש ערין.
בשלוחת הפנאי שלו עבר למחולת בהנחת שילוחים.
קול צדק היד לו, ביצור ביוראליס היו אתי כנסת
רבים בכל שפורה ואז הולצים התמסרו אכמיות
במיוחד בימי הסליחות.
בקרלו הודב השלים כל בוקר על מנת לצייר
את פיקי הסליחות והמזמורים לשנת.

אט נא געוואלטן עס אנדעם-געהיין
 דאמערדיגס געציגלעסן להללאר זאמירן דאז
 אין בינדלעך, אומצא, מלאך געוואלד
 אריינער, קורסע נאך אנטלעך לענדע
 ציגער, געציגלעסן ציגלעסן מלכאסאל
 ציגלעסן געמאן וואס ער קוקט, וואס מענער
 און חברים גיין היינט, אונזער און
 לעבט און לעסער אונזער געוואלד
 מען אומזיס.
 דאס געוואלט אומצא געלד ציגלעסן
 סתם און געוואלט געלד, אונזער און
 אונזער און געלד, אונזער און געלד
 דאס אומגעוואלט געלד.

דאס געוואלט
 אונזער און

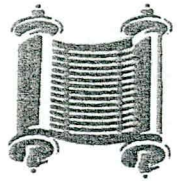
מזמור לדוד יקר

עברו חמישים ושש שנים
מאז הכרת אדמתי אקו-לוציון
ולא יחברת משם
סעם מר השאית בפיני
על חוסר אבאור
אור פניך המקרינים אור וסוד לב
לא לבחירי
רק במהות אשכ יצאתי
למה? למה? ודברתי
אחי היקר אברהם
אית אחייני לא האית
השואלים אודותיך
שואלים יצאתי מפרגוה לא גיש לוציון
סלאור רבית יצאתי בחייך
והעברת באיפיק
ככה היית אחי היקר
ימים ואילנות באגרת למשפחה
לאבא חנה לב
לאמא רבנאגת והדאבנת בכל עזרה קלה
עם מרת אפלה אית המשפחה
שנה לא אית בין סלחים
ללא נוע
סליחה אחיאל
אלבקל ממך אחי היקר
אית חסר אחי היקר

אחתי האוהבת

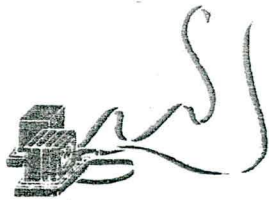
אסתר לאו

אותיות התורה

שנכתב ע"י תפילין כפר חב"ד

גילה אוהל

שם הנציג/ה:

אסתר לוי

לכבוד

אותיות התורה שנכתב ע"י תפילין כפר חב"ד משמשות לקניית ספרי תורה והפצתם בבתי-כנסת ברחבי הארץ.

האותיות והפסוקים הנבחרים לכל קונה משמשים כזכויותיו של הקונה לעולמי עד. ידוע בכותבים כי שמו של האדם הוא לעצמה צינורות השפע שלו.

ע"י תוכנת מחשב מיוחדת הכוללת את כל חמשת חופשי תורה, אותיות התורה תסרוק עבורך ועבור בני משפחתך את הפסוק, אשר נבחר באותיות משפך ושמות בני משפחתך יונצחו כזכות בלעדית בעבור הפסוק הנבחר בכל פעם שיקראו בספר התורה, זכותך תהיה פבורכת בעליונים ובתחתונים.

ע"י קניית האותיות והפסוקים תהיה לכם הזכות להתברך ע"י זכותו של הרבי פלובביץ, בכל סוף שבוע יישלח פקס עם בקשתכם לרפואה שלמה, לפרנסה טובה, לילודה, לזוג ובכלל כל בקשה וברכה לניו-יורק לאוהל הרבי שנמצא בברוקלין ושם בקשתכם תקרא ותבורכו.

את ספרי התורה כותבים סופרי סת"ם מובחרים המתעסקים במלאכת קודש זו בכפר חב"ד.

- הספרים נכתבים בקלף כשר למהדרין בהכשר מיוחד.
- הספרים נבדקים ע"י משמרת סת"ם שנמצא בבני ברק המשמש כאסמכתא לבדיקת מזוזות, תפילין וספרי תורה.

בסיום כתיבת ספר התורה נשמח להזמיןכם למעמד הכנסת ספר תורה. מי יתן ותבורכו משמייס בכל הברכות והישועות.

תפילין כפר חבד בע"מ

ראשל"צ

פלסין 3 ת.ד. 17016 סל. 627-702-700-1 נייד: 052-8979332 פקס. 03-9529920
otiot_hatora@bezeqint.net

משרד הבטחון - אגף כח אדם

המחלקה להנצחת החייל

אישור

הננו מאשרים בזה

כי ..... ש"ל אקדמס ז"ל

בו ..... סמיאל אסכר

נפל ביום ..... ז' אב תשס"ו

ו 83/5/48

הובא למנוחת עולמים בבית-הקברות

הר המנוחות, ירושלים

מנהל המחלקה

ק/3524 סא"ל משה אורבך

2257

אברהם לוי הי"ד קווים לדמותו

אברהם ז"ל נולד בירושלים ביום כ' מנחם אב תר"צ בשכונת הבוכרים.

סיפור חייו הקצר של בן משפחתנו קצר אמנם היה מבחינה מועדית ומשך זמנים, אולם ממושכת, מלאת תוכן ומרתקת בתוכן העשיר והמגוון שהכילה ושפעה.

בשנותיו הראשונות למד בתלמוד תורה בהדרכת הרב מנחם הלוי, ואת שמונה שנות הלימוד היסודיים המשיך בבי"ס "דורש ציון" בירושלים והצטיין בעיקר בתורה וחשבון.

מחוסר אמצעים כספיים מצד המשפחה נבצר ממנו להמשיך ללמוד ונאלץ איפוא בגיל צעיר להטות שכם בכלכלת המשפחה.

בין עיסוקיו הנחשקים היה מקצוע ה"צילום" ותחת חסות הצלם המפורסם באותם ימים "קובץ" אשר ברחוב שטראוס בירושלים.

אברהם ז"ל השתדל להעמיק ידיעותיו במקצוע זה וצילם באופן אינטנסיבי את אחיו הקטנים ואת נופי ירושלים והצטיין בעיסוק זה.

גם שהיה אהוב מאוד ומקובל על הציבור בעזרתו ובתשומת הלב הרבה שהקדיש לכל נושא, ולכל דורש עזרתו.

המחתרת קסמה לו ונמשך אליה בעבותות אהבה ובגיל צעיר פעל כחבר מן המניין. מאז השתיכותו למחתרת הפסיק לעסוק במקצוע הצילום שכה אהב.

טרם מלאו לו 18 שנה התגייס לצה"ל ומינואר 1948 החלו מתרבים העדרויותיו מהבית. גם את שעות הפנאי שלו ניצל עפ"י עדות חבריו, למשימות תצפית במסגרת המחתרת בשכונת שיך ג'ארה. פרטים אלו נודעו לנו למעשה מפיחם של חבריו לנשק רק לאחר נפילתו בגוש עציון.

את כל עזבוניותיו של אברהם ז"ל דהיינו המכתבים והצילומים שהשאיר בביתנו וכן המכתבים האחרונים ששלח מגוש עציון לצערינו אין ביכולתנו להמציא מאחר והבית נהרס באחת ההפגזות על שכונתנו באותם ימים.

את המעט שבידנו, צלומים ספורים, מצאנו אצל שכנים ומספר חברים שעזרו לנו לאתרם, אולם אין בהם כל תוספת בענין מידע כזה או אחר.

התגייסותו לצה"ל בפברואר 1948 נשלח למחנה אימונים קצר בשכונת בית וגן בירושלים. בשבת טו בשבט תש"ח נשלח בשיירה עם 35 חברים לגוש עציון בו שימש כחבלן, היה האירוע האחרון המשמש עדות כלשהיא בחייו.

ביום חמישי כו' ניסן תש"ח 12.5.1948 נהרג ביחד עם אחד עשרה חברים לנשק בגוש עציון והוא בגיל 17 וחצי הי"ד.

והותיר אותנו המשפחה דואבת לעולמי עד.

אסתר לוי
אחותו המתגעגעת עד היום

לרי - ה"ד

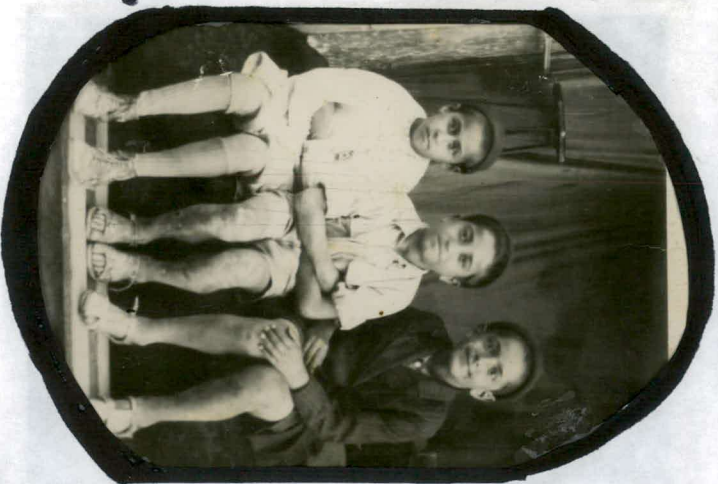
אברהם

לוי אברהם ז"ל / תצפית על "שיח-גארה

תלמיד בבי"ט : דורש-ציון.

ח"ת [תלמוד-תורה] בנ"ח
"המעמם הלוי"
בגיל 6.

-1947

אברהם, בשכונת-הבוכרים עם איכניע.

צילום לפני גיוס לצה"ל

1948-

בתות של קובץ - רח שטראוס י-ם.

★ לזכר בנימין זאב הרצל יוער ההסתדרות הציונית ★

קדון קניגת לישראל

אברהם לוי הי"ד
נפל חלל
במלחמת ישראל לעצמאותו

דודי הארצי לקדו הקימת לישראל בארץ-ישראל

Handwritten signatures and dates: 1948 and 1949.

ט"ו בשבט
ה'תש"ט

עבא-הגנה לישראל
נושא בגאון
את זכר גבורו

★ לאיש גאון אלהי אשר לא נשחט מעדו עתה יאמר תורת

את רומת עצים

קברו של אברהם אבי ז"ל

קולות^{ת"י} של אברהם לוי הי"ד

אברהם לוי נפטר ביום ג' לחמ"א (ת"ז 1931)
בשנות הבחרים הג' אה"מ 6.

למולת המצב הכלכלי הקשה בבית היה יחד לעבוד
הר"ו ומשפחתו כי נאלץ אחרי קשיים רבים

את לעיתים הראשונות למצב בתלמוד תורה ולא (המחמ"א)
ולאחר מכן סיים שמונה שנות לימוד בבית הספר דורש ציון חיובים
במקצועות תורה ומשפט.

ממסר למצויים בספרים של הר"ו נבחר ממנו להמשיך
את לימודיו בתיכון ונאלץ איבד בגלל צורך להסות לבסוף ולעבור
בק"מ המשפחה.

השקד נפשו של אברהם לעבוד במקצוע הציבורי ובכך
זרע יצא לעולם בחילתו של הצלח היבול ביושלים באלות
ל"מ יתקבל" אשר ברחוב שטראוס יושבים.

בחילת זאת החיב את ידיעותו במקצוע זה והשקיע רבות
בציבור אתו הקטנים וכן נאסר ביושלים וסביבתם ואכן
הצטיין בכך.

משה יצירתו אהב לעבוד עבודה אהבה אותו מלך.

המחמ"א קסמה לו ונמשך אליה בדלותה האביבה
ומה צורך מלך פה בחייו המנוח בלי ידע החלומים
אבני המשפחה.

מלך השתתף למחמ"א, הקטין במהץ אפסוק ~~במקצוע~~
הציבור שנה אהב.

ואחרי ביושלים אלה

לדת אהרן האבן / ממחמ"א ביקרין בדין ~~הנצח~~ למשפחתו
כי אברהם משת"ק למחמ"א שפדא (המחמ"א) בדין יושלים

ביו"א 1948 הציב חוש המחמ"א בלך בוד בן אריון של

הקטין צה"ל וגיוס חלקי, אברהם הי"ד אשר סרם מלואו לו 18 שנים
התקיים אצלו עבר אימונים אינטנסיביים בצה"ל ביושלים.

ביום ^{שמיני} בעש"ט מוצי' יוצאתה של השירה האחרונה מיושלים

